

Electronic Frontier Finland (Effi) ry

20.5.2010

HALLITUSOHJELMATAVOITTEITA

Effi haluaa puolueiden sisällyttävän ohjelmiinsa ja erityisesti tulevan vaalikauden hallitusohjelmaan seuraavia tietoyhteiskuntalinjauksia.

- **Sananvapaus ja yksityisyydensuoja on turvattava kaikille myös Internetissä.**
- Nettisensuurilaki, televalvontalaki ja Lex Nokia on kumottava perusoikeuksien vastaisina.
- Julkisrahoitteisen tiedon vapaus on uuden tiedon ja palvelujen tuottamisen edellytys.
- Tekijänoikeuslakia on uudistettava tekijöiden, käyttäjien ja yhteiskunnan eduksi.
- Kirjastoissa ei saa käyttää nettiestoja. Nettiin pääsy on perusoikeus.
- WLAN-tukiaseman omistajan on saatava päättää sen käytön vapaudesta.

Sensuuri- ja urkintalait nurin

Nettisensuurilaki ("laki lapsipornografian levittämisen estotoimista") **on kumottava.** Sensuuri vain vaikeuttaa rikosten torjuntaa ja uhrien auttamista. Lisäksi lain nojalla on estetty pääsy myös täysin laillisille sivustoille perustuslain vastaisesti ilman valituskelpoista päätöstä. Sen sijaan pitäisi tehostaa kansainvälistä poliisiyhteistyötä lapsipornosivustojen poistamiseksi netistä, tekijöiden saattamiseksi edesvastuuseen ja uhrien pelastamiseksi.

Teletunnistetietojen pakkotalennuslaki on kumottava. Kuten Saksan perustuslakituomioistuimien on todennut, se on perusoikeuksien vastaista yksityisyydensuojan rajoittamista. Viranomaisten ei pidä kohdella kansalaisia potentiaalisina rikollisina ja säilöä tietoa heidän nettiselailuistaan, puheluistaan ja sijainneistaan. Hallituksen on toimittava EU:n teletallennusdirektiivin kumoamiseksi.

Lex Nokia on kumottava. Laki ei todellisuudessa vaikuta liikesalaisuuksien vuotamiseen, jolla sitä on perusteltu. Sen sijaan se antaa esimerkiksi taloyhtiöille ja muille yhteisötilaajille oikeuden urkkia ihmisten nettiliikennettä. Laki on jo käytännössä osoittautunut toimimattomaksi. Toisaalta teknisen ylläpidon oikeus tutkia lokitietoja järjestelmän toiminnan turvaamiseksi sekä mm. suodattaa haittaohjelmia ja roskapostia olisi määriteltävä nykyistä selvemmin.

Suomeen tarvitaan perustuslakituomioistuin. Perustuslakivaliokunta on poliittinen elin, mutta perustuslain vastaiset lait on saatava kumotuksi lyhytjänteisestä poliittisesta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta riippumatta.

Mielipiteitä ja tietoja - edes tyhmiä ja väärää - ei saa kriminalisoida

Usein vaaditaan, että kansalaisia pitäisi suojella epämiellyttäviltä sisällöiltä erityisesti netissä. Sananvapauden olennainen idea on kuitenkin, että myös kiistanalaisia mielipiteitä saa esittää vaikka ne jotakuta loukkaisivatkin -- niitä vastaan voi puolustautua keskustelemalla mutta ei väkisin vaientamalla. **Ihmisten on saatava muodostaa oma mielipiteensä vapaasti.** Valtion ei pidä ilmoittaa mitkä mielipiteet ovat hyväksyttäviä.

Kansanryhmää vastaan kiihottamisen, laittoman uhkauksen ja kunnianloukkauksen tulee toki olla kiellettyjä, mutta kaikki "vihapuhe" tai epäasiallinen käytös ei ole sitä - ei myöskään netissä.

Jokainen ihminen on vastuussa omista ja vain omista puheistaan. Keskustelupalstojen ylläpitäjille tai nettioperaattoreille ei saa säilyttää rangaistusvastuuta muiden sanomisista. Niille ei myöskään saa siirtää poliisille kuuluvaa rikostutkintaa eikä tuomioistuimille kuuluvaa päätöstä nettisivujen sulkemisesta.

Uskonrauhan häirintäpykälä on poistettava rikoslaista. Uskontoja, jumalia ja muita pyhiä asioita pitää saada arvostella ja pilkatakin samoin kuin poliittisia aatteitakin; muilta osin pykälän tarkoittama häiriökäyttäytyminen on jo kielletty julkisrauhan rikkomisena.

Historiallisten tapahtumien vääristelyä ja kiistanalaisten tieteellisten tulosten julkaisemista ei myöskään tule kriminalisoida. **Valtio ei voi päättää, mikä tieto pitää paikkansa ja mikä ei.**

Sähköiset palvelut ovat hyvä renki mutta huono isäntä

Koulujen, kirjastojen, virastojen yms. tietojärjestelmissä on sitouduttava avoimiin standardeihin ja avoimiin rajapintoihin. Julkishallinnon tietojärjestelmä Hankinnoissa on otettava hankintakriteeriksi ohjelmistojen lähdekoodiin pääsy, jolloin mahdollisen jatkokehitystyön voi kilpailuttaa erikseen ja eri järjestelmät voi rakentaa yhteensopiviksi. Nykyään hankinnoissa turvaudutaan aivan liiaksi muutamaankin lähes monopoliasemassa olevaan yritykseen. Tämä saattaa jopa vaarantaa valtion turvallisuuden.

Joukkoliikenteen matkakorttijärjestelmät, ruuhkamaksujärjestelmät ja vastaavat voidaan hyväksyä vain sillä edellytyksellä, että ne toteutetaan anonymisti, vaarantamatta ihmisten yksityisyyttä.

Sähköiset äänestysjärjestelmähankeet on haudattava. Kun nykyisen lippuäänestyksenkin tulokset saadaan parissa tunnissa, nopeus on huono perustelu kalliille ja epävarmalle hankkeelle. Sähköäänestys vaarantaa vakavasti vaalisalaisuuden ja koko vaalijärjestelmän uskottavuuden sekä on lisäksi rahan tuhlausta. Nettiäänestykseen liittyy lisäksi muitakin riskejä, kuten haittaohjelmat ja äänestäjien painostus.

Sähköisiä palveluja on kehitettävä julkisuuslain toteutumiseksi käytännössä. Julkiset asiakirjat on saatava pyydettyä ilman venkoilua. Hyvä hallintotapa ei saa jäädä pelkkiin juhlapuheisiin vaan asiassa on ryhdyttävä toimiin.

Tekijänoikeus- ja patenttijärjestelmä on uudistettava

Tekijänoikeuksien tarkoitus on kannustaa luovaan työhön - ei toimia yritysten eikä julkishallinnon rahastusautomaattina. Tekninen kehitys on ajanut vanhojen liiketoimintamallien ohi. Niille ei pidä antaa tekohengitystä kiristämällä lakia teollisuuden vaatimusten mukaisesti.

Suoja-ajat ovat kohtuuttoman pitkiä. Vanhoja teoksia on voitava hyödyntää uuden luomisessa, myös ns. orpoja teoksia, joiden oikeuksien haltijoita ei pystytä tavoittamaan.

Teosten käyttäjienkin oikeudet on otettava huomioon nykyistä laajemmin. Sähkökirjan omistajalla on oltava sama kuluttajansuoja ja omistusoikeus kuin paperikirjan omistajalla. Sähkökirjaakaan ei myyjä saa yksipuolisesti muuttaa eikä poistaa, ja sekin on saatava myydä tai jättää perinnöksi.

Immateriaalioikeusasioihin tulee vaikuttaa kansainvälisesti, erityisesti EU-tasolla. ACTA-hanke, jossa demokraattinen päätöksenteko on korvattu salaisilla sopimuksilla, tulee keskeyttää tai ainakin rajata alkuperäiseen tarkoitukseensa eli fyysisen tuotepiratismiin torjumiseen.

Lainvalmistelussa on kuultava paljon nykyistä enemmän kansalaisten, kirjastojen, koulujen ja tiedeyhteisön edustajia eikä vain välikäsiä. Kansalaiset ovat yhä enemmän myös sisällöntuottajia.

Patenttien tulee kannustaa teknisten keksintöjen tuottamiseen. Tiedon, tietokoneohjelmien ja algoritmien patentoiminen on estettävä käytännössäkin tehokkaasti.

Jokamiehen oikeudet nettiin

Julkisin varoin tuotettu tieto, kuten tutkimusartikkelit, oppimateriaalit, kartta-, sää-, tilastotiedot, arkistot ja vastaavat tietoaaineistot sekä Yleisradion ohjelmat tulee antaa kaikkien vapaaseen käyttöön. Tämä säästäisi myös rahaa, kun koulujen ja tutkimuslaitosten ei tarvitse tehdä samaa työtä päällekkäin eikä ostaa käyttöoikeuksia toisiltaan.

Valtion tulee edistää vertaisverkkotekniikoiden laillista käyttöä.

Langattoman nettiyhteyden tarjoamisen vapaaseen käyttöön ja suojaamattoman yhteyden käyttämisen on oltava sallittua ja suotavaakin. Nettiyhteyden käyttö rinnastuu tien käyttöön: ellei sitä ole suljettu puomilla, sillä saa kulkea.

Medialukutaitoa lapsille ja aikuisille

Tietoyhteiskunnassa medialuku- ja -kirjoitustaito on tärkeä kansalaistaito. LVM:n mediataitotyöryhmän raportti on tältä osin erinomainen pohja jatkovalmistelulle. Sitä on opetettava koulussa ja esimerkiksi kansalaisopistoissa. Ilman mediataittoa ihmiset tulevat huijatuiksi ja tekevät helpommin huonoja päätöksiä.

Lasten turruttaminen tekniseen valvontaan jo koulussa on lopetettava. Lasten kasvatusta ei saa ulkoistaa teknisten estojärjestelmien myyjille.

Electronic Frontier Finland ry:n puolesta

Tapani Tarvainen, puheenjohtaja
puh. 040-729 3479
sähköposti tapani.tarvainen@effi.org

Electronic Frontier Finland - Effi ry on perustettu käyttäjien ja kansalaisten oikeuksien puolustamiseksi Internetissä. Yhdistys pyrkii vaikuttamaan muun muassa lainsäädäntöhankkeisiin sananvapaudesta, yksityisyydestä, tekijänoikeudesta, tietokoneohjelmien patentoinnista ja ei-toivotusta sähköisestä viestinnästä Suomessa ja Euroopassa. Lisätietoja Effin kotisivulta osoitteesta <http://www.effi.org/>.